

Antarktis tør og truer vandstanden

Britiske eksperter advarer om temperaturskift

Af Rune Bech, London

Dele af Antarktis-halvøen ved Sydpolen er begyndt at smelte.

Britiske videnskabsfolk påpeger i det seneste nummer af det anerkendte tidsskrift 'Nature', at fem forskellige is-masser på den antarktiske halvø er indskrumpet betydeligt gennem de seneste 50 år. De advarer om, at yderligere temperaturændringer i Antarktis kan vil udløse en katastrofal stigning i verdenshavens vandstand.

Det seneste tegn på, at det går den forkerte vej, er løsriksen af en bid af det såkaldte Larsen-stykke fra halvøen sidste år. Et isstykke på størrelse med Frederiksborg Amt (1.300 kvadratkilometer) rev sig løs og brækkede over i tusindvis af nye isbjerger, som er begyndt at drive ud i Weddell-havet i en 200 kilo-

meter lang kæde.

Videnskabsmændene D. Vaughan og C. Doake fra det britiske Antarktis-institut i Cambridge påpeger, at hvis den igangværende ophedning af Antarktis fortsætter, så vil smeltegrænsen i Antarktis rykke sig længere sydpå ad halvøen. For til sidst at få indlandsis til at smelte med alvorlige konsekvenser til følge. Over de seneste 50 år er temperaturen på halvøen steget 2,1 grad.

I modsætning til de nyligt afbrækkede ismasser, der allerede stak ud i vandet og derfor ikke i sig selv har betydning for vandstanden, vil smeltet indlandsis føre til en stigning i verdenshavene.

- Vi har endnu til gode at påvise præcis hvilke mekanismer i den atmosfæriske opvarmning, der forårsager en sådan katastrofal effekt på den antarktiske halvø. Men det står klart, at ismas-

serne ikke kan overleve perioder med opvarmning mere end nogle få tiår, konkluderer de to videnskabsfolk i Nature.

Eksperterne er ikke sikre på, om den igangværende opvarmning af Antarktis skyldes den omstridte globale opvarmning som følge af øget forurening og forbrænding. Eller om den skyldes naturlige cykliske bevægelser:

- Vi kan ikke fastslå, om opvarmningen skyldes global opvarmning eller naturlige svingninger. Vi kan heller ikke vide, om opvarmningen vil vedblive, fastslår de. Men fortsætter:

- Derimod kan vi påpege, at hvis opvarmningen fortsætter, så vil andre ismasser være truede.

Eksperternes største frygt går på, at en yderligere opvarmning vil få de to ismasser Filcher Ronne og Ross på størrelse med Spanien til at smelte og tillade

Antarktis smelter

Temperaturen ved den Antarktiske Halvø er steget jævnt de seneste 50 år, og isen omkring halvøen er begyndt at smelte.

■ Isdækket land □ Isdækket vand ■ Åbent hav

Sidste år brækkede et isbjerg på størrelse med Frederiksborg Amt af ved Larsen Ice Shelf på den Antarktiske Halvø. Isbjerget brød op i tusindvis af nye isbjerger, der nu driver ud i verdenshavene.

Wordie Ice Shelf er siden 1966 skrumpet ind fra over 2000 km² til under det halve. Siden 1979 er adskillige brud opstået i overfladen på isen, hvilket er tegn på begyndende desintegration.

Kilde: D.G. Vaughan, C.S.M. Doake og Nature

Grafik: Poul Petersen 6026

et katastrofescenario, hvor vest-antarktiske gletschere vil glide i havet og smelte. Det vil uundgåeligt få alvorlige konsekvenser for vandstanden. Det er dømt til at ske, hvis den påviste temperatur-ændring i området fortsætter.

Et FN-panel forudsagde for nylig i en prognose, at den globale vandstand vil være steget 60 meter om godt 100 år, hvis de nuværende forureningsmængder fortsætter. En situation, der ikke vil efterlade meget tilbage af Danmark.